

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Koitnaca hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se biagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo na zadnje četrtletje, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta	3	„	30	„
„ jeden mesec	1	„	10	„
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.				

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta	4	„	—	„
„ jeden mesec	1	„	40	„

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 18. septembra.

(Konec.)

Res je, da so davki veliki, da vedno naraščajo in da država ne skrbi samo za vedni prirastek, ampak tudi za to, da se davek vplačuje z obresti in obrestij obresti. Kakor je politični položaj dan danes, tudi skoro ni možno zahtevati, da bi se davki zmanjšali, kajti politične razmere postale so tako napete in ozbiljne, da bi najbolj štedljiv državnik ne mogel svetovati, naj se vojna sila zmanjša, naj se odpusti gotovo število vojakov. In ker je vojni budget jedini, pri katerem bi se mogli državni izdatki toliko skrbiti, da bi davkoplačevalcu kaj zaleglo, ni iz navedenega vzroka nobene, ali prav malo nade, da bi se v tej zadevi kaj prevrglo na bolje.

Naj pa bode politični položaj kakršen koli, to pa je vsekdar brezdvobeno, da sme vsak državljan zahtevati, da mora država, ki terja visokih davkov, skrbeti in delati na to, da je državljanu tudi možno plačevati predpisane davke, da so davko plačevalca dohodki tudi toliki, da mu ni nemožno opravljati svojo državljansko dolžnost v davkarskem uradu.

V tem oziru pa so Magjari Hrvatsko popolnem zanemarjali. Pospesovali neso trgovine v nikakem oziru, na skrbi bili so jim parni mlini v Budimpešti in vsi razni žitni trgovci v Magjar-Orszagu, izven strogo magjarskih mej pa je prenehala njih gospodarska in trgovinska politika, in Sisek je dan danes jedva senca nekdanjega. Za olajšanje prometa, za dobre ceste se neso prav nič brigali in jedina železnica, ki drži skozi Hrvatsko, proga Zakany-Reka, ni zaradi trojedne kraljevine, ampak jedino zaradi pristanišča na Reki. Tudi ni ta železnica deželi prav nič na korist, kajti Magjari so stavili tarife tako sebično, da posestniki parnih mlinov v Budimpešti stavijo svoje proizvode na Reški trg po istej in celo nižji ceni, nego posestniki mlinov v Zagrebu in Karlovcu, ki so za več nego pol pota bližji. Pri vseh železničnih progah skrbeli so Magjari le za neposredno zvezo z Budimpešto, za korist svojih magjarskih sorojakov, za želje inoplemenikov bili so slepi in gluhi, in celo naša toli potrebna dolenjska železnica ne more samo zaradi tega postati istina, ker nima za Magjare nikakega interesa, ker se ne strinja z njihovo sebično železnično politiko, ker b kolikor toliko delala konkurencu magjarskim proizvodom.

Glede prometnih prog ostalo je vse pri starem in prebivalci gorenje Granice, ki imajo še milijone goldinarjev v svojih še nedotaknenih gozdih, se za-

mao ozirajo okoli, kdo jim pomore, da spravijo naravno bogastvo svojih šum v denar. Močne reke, ki prepregajo lepo deželo, ostale so kakor so bile nekdanj. namesto da bi se bile uravnale in napravile pristopne večjim ladijam in parobrodom.

In obrtnija gojila in podpirala se je samo v Ogerskej. V Budimpešti ustvarili so Arpadovi potomci v besede popolnem pomenu svojo obrtnijo ter kazali pri vsem tem veliko doslednosti in uprav orientalsko lokavost, nasproti pa je Ogerska Hrvatskej tudi v tej zadevi bila še slabša nego mačeha.

Jedino, za kar so se Magjari brigali, bili so davki in vojaki. Kako pa Hrvati zmorejo vedno rastoče davke, to bila jim je deveta briga. Vsak politični korak Magjarov ima v sebi vidno skrb, koristiti jedino le magjarskemu življu drugim narodom na kvar. Ni čuda tedaj, da so Hrvati, ki so si Magjarom nasproti ohranili jako bistro oko, postajali nevoljni, videč, da kljub toliko slavljenej „uagodbi“ njih narodno blagostanje peša, da morajo vedno le dajati, da pa ničesar ne dobivajo, da za vse visoke davke in priklade nemajo nikake državne podpore, nego da je državi jedini smoter, izsrebovati njih gnotne sile sebi in svojej krvi na hasen. In ko so se pri vseh teh nedostatkih in iz njih izviraajočej nezadovoljnosti razobesili še znani grbi, bruhnila je nezadovoljnost na površje, ker je vsakdo čutil potrebo odpora, glasnega in javnega protesta proti tace mu neakonitemu postopanju, po katerem bi se Hrvatom priredila jednaka osoda kakor Slovakom, Rumunom in Srbom v Ogerskej zivecim.

Za sedaj je povrnen mir; za kako dolgo, nihče ne ve. Ako pa je ogerskej vladi na tem, da se stalno ohrani mir, da se povrnejo redni odnošaji in da ne pride kmalu do strastnega plemenskega sukoba, odpraviti bode morala vse navedene nedo-

LISTEK.

Prva ljubezen.

(Povest J. C. Turgenjeva, posl. Ivan P.)

IV.

(Dalje.)

Zdaj ona ni več povzdignila očij; jaz sem porabil to priliko in začel sem jo ogledovati s prva na skrivnem, potem pa vedno pogumnejše in pogumnejše. Njen obraz zdel se mi je mičnejši kakor prejšnji večer: vse na njem bilo je krasno, umno in mило. Sedela je s hrbtom obrnena k oknu, ki je bilo zagrneno z belim zagrinjalom. Solnčni žarki prodirali so skozi zagrinjalo, obsevali z mirnim svitom njene goste rumene lase, njen deviški obraz, njene povešene rame ter nežne in mirne prsi. — Gledal sem jo — neizrečeno lepa in ljubezniva se mi je zdela! Zdelo se mi je, da jo že davno poznam in da sem še le, odkar sem jo spoznal, prav za prav živeti začel. Imela je ponošeno obleko s predpasnikom; rad bi bil pogladil vsako gubo na tej obleki in na predpasniku. Konci njenih čevljičkov moleli so izpod njene obleke: z oboževanjem bil bi se rad priklonil k tem čevljičkom. . . . a zdaj sedim

pred njo, mislil sem si, seznanil sem se z njo. . . . kaka sreča je to, moj Bog! Malo je manjkalo, da nesem poskočil s stola od samega veselja; samo z nogami sem majal, kakor razvajen otrok.

Dobro mi je bilo, kakor ribi v vodi, na veke bi ne bil šel iz te sobe in zapustil tega mesta.

Njene trepalnice so se tiho privzdignile, in zopet zasijale so pred menoj njene svitle oči — zopet se je zasmejala.

Zarudel sem. . . . „Ona vse razume, ona vse vidi,“ mislil sem. — In kako, da bi vsega ne razumela in vsega ne videla!

Zaropotalo je nekaj v sosednji sobi. . . . zarožljala je sablja.

— Zina! zaklicala je v salonu kneginja. — Bjelovzorov prinesel ti je mačico.

— Mačico! vzkliknila je Zinajida; hitro je skočila s stola, vrgla klobčič meni na kolena in tekla je v salon.

Jaz sem tudi ustal, položil volno na okno in šel sem v salon; tam sem obstal od samega strmenja. V sredi sobe ležala je pisana mačica z raztegnenimi šapami. Zinajida klečala je pred njo in previdno privzdigovala njen gobček. Poleg kneginje stal je belolas kodrast huzar z rudečim čelom in debelimi očmi.

— Kako je smešna, trdila je Zinajida: — njene oči neso niti sive, niti zelene, in ušesi ima jako veliki! Hvala vam lepa, Viktor Jegorovič! Vi ste jako ljubeznivi.

Huzar, v katerem sem spoznal jednega onih mladeničev, katere sem videl prejšnji večer, zasmejal se je in priklonil, pri čemer je jako zarožljal z ostrogami in sabljo.

— Včeraj blagovolili ste reči, da bi radi imeli majhno pisano mačico z velikimi ušesi. . . . in zdaj sem jo prinesel. Vaša beseda — je meni povelje. In zopet se je priklonil.

Mačica je tiho zamijavkala in začela je vohati po tleh.

— Lačna je! vzkliknila je Zinajida. — Vonifati, Sonja, prinesita jej mleka!

Hišina, v starej zelenej obleki z ogorelim robcem okrog vratu, prinesla je steklenico mleka v roki in postavila ga pred mačico. Mačica se je stresla, zamižala je in začela lizati.

— Kako ima rudeč jeziček, opazila je Zinajida, pripognivši glavo skoraj do tal in gledajoč jo od strani prav pod nos.

Mačica najela se je do sitega in začela je grčati, lepo mahaje s čapicami. Zinajida je ustala in obrnivši se k hišini rekla je ravnodušno: Nesi jo proč!

statke, v obče pa imeti več skrbi, več naklonjenosti za trojedno kraljevino. V tem se bode pokazalo, imajo li Magjari res pravo državniško zmožnost.

Polovičarsko ministerstvo.

Iz Istre. [Izv. dop.]

V „Slov. Narodu“ s 3. t. m. smo brali dopis iz Štajerskega, v katerih se g. dopisnik po vsej pravici pritožuje nad pravosodnim ministerstvom radi dveh zadnjih naredeb o enakopravnosti slovenskega jezika pri sodiščih.

Oni dve naredbi sta za Kranjsko in Štiro; a proglašeni sta bili še le na Kranjskem, mej tem ko na Štiro, kjer sta mnogo bolj potrebni, še nikdo za nje ni vedel, izimši morda dotična predsedništva sodišč, kakor da bi bili res samo za to izdani, da bi ostali skrivnost istih.

Kranjskim Slovincem se že vrže kaka kost od ministerskega stola, na druge slovenske pokrajine pa je gospođa na Dunaji popolnoma pozabila! Naj slabše se godi — za koroškimi — nam primorskimi posebno še istrskimi Slovincem, a tudi Hrvatom. Vse kaže, kakor da bi za nas ne znali! Za nas se nikdo ne briga kakor oni z „rudečimi kapami“, koji nam vedno trkajo na vrata — pobiraje ogromne davke. Oni ne zamudijo, oni ne odlašajo, kakor ministri naši, marveč prihajajo dostikrat še prezgodaj.

Na Kranjskem ste dobili polovičarske narodne srednje šole; pri nas pa je še vse pri starem; naš materni slovanski jezik velja le do praga šolskih poslopij; nam se še vedno tako godi kakor pod ministerstvi, koja neso imela na praporu zapisane zlate „jednakopravnosti“, marveč koja so Slovane pritiskala ob steno. Pri nas se pod toliko hvalisanim Taaffejevim ministerstvom ni čisto nič obrnilo na bolje v nobeni stvari: naša enakopravnost v šolah in v uradih je še vedno tam, kjer je bila pod ustavovernimi ministerstvi. Namestnik Pretis je še vedno isti!

Sedanje ministerstvo je zares polovičarsko, kajti ono vrže kak polovičarski ukaz na Kranjsko, le da bodo isti slovenski poslanci nekako zadržani, da ne bodo vedno medevali okoli ministerskih stolov; za druge slovenske pokrajine pa je vsem deveta briga.

Sedanje ministerstvo, ako ima res voljo izvesti enakopravnost vsem narodom, — kar pa mi jako dvomimo, ali bolje čisto nič ne verujemo, ker za same besede, obljube še lisica da malo, — bi moralo gledati na vse dežele, kjer jeden in isti narod prebiva ter za ves narod izdati naredbe v istem smislu.

Ako bode enakopravnost tako polževo napredovala, bode gotovo sedanje ministerstvo poprej dozorelo ter kakor zrela hruška palo, nego mi Istrani-

Slovani najmanjšo dobroto od istega dosežemo. Toliko let je že sedanje ministerstvo, katero deli enakopravnost vsem narodom, a mi nismo dobili še najmanjše fige; ako bode isto še stokrat toliko let, bode mo mi imeli, matematično izračunjeno, stokrat toliko, t. j. čisto nič.

Naš narod je že itak prav majhen, tako, da bi drugače ne moralo biti, kakor da bi ves istočasno zadobil — če tudi polževo — pa vendar svoje pravice.

Vse kaže, kakor da naša vlada želi, da bi se naš narod po drugih deželah povsem potopil v tuje morje, da bi ostal le še na Kranjskem. Mi ob periferijah, ki smo v vednej borbi, kjer pešajo naše moči, kjer nas leto za leto mnogo pogoltnjejo naši sovražniki, mi nismo dobili pri sedanji vladi nobene pomoči. Tako je!

Naše slovenske poslance — v Istri jih nemamo, tedaj kranjske in druge — pa gorko prosimo, naj Dunajski vladi povedo, da ali naj deluje po izbranim si gaslu: enakopravnost vsem narodom — ne le pokrajinam, — ali pa naj isti prapor zapusti ter pokaže pravo lice! Polovičarstvo ni dobro nikjer, še manj pa pri tako sveti stvari, kakor so narodne pravice. Ako se da kaka suha kost Kranjcem, naj vedo ministri, da narod slovenski neso le Kranjci, ampak isti je tudi na Štiro, Primorskem in Koroškem. Ako se hoče dati enakopravnost slovenskemu narodu, ni zadosti, da se isto stori le za Kranjsko, ampak storiti se mora tudi za druge slovenske pokrajine. To je vendar očitno, in da se to razume, mislim, da ni treba imeti baš tako velikanskih študij, kakor jih morajo imeti ministri; zadostuje zdrava pamet. Naj se na Dunaji tudi pove, da De Pretis je še vedno e. kr. namestnik na Primorskem, kjer neče pripoznati enakopravnosti Slovanov!

P. M.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. septembra.

Ceske šole. Post tot discrimina rerum otvorila se je včeraj prva česka ljudska šola na Dunaji v okraji Favoriten. V nedeljo je bilo novo poslopje slovesno blagoslovljeno po mestnem župniku Fürstu, kateri je v svojem českem nagovoru poudarjal, kako da si v čast šteje biti navzočnim pri osnovni šoli, katera naj bode vedno gojišče prave nabožnosti in človekoljubja. Prisotno „Slovansko pevsko društvo“ zapelo je kantato „V spomin na Komenskega“ in po cerkvenih obredih zahvali se vodja in nadučitelj Libiček vsem ustanoviteljem te nove šole, katero bode vedno vodil v njihovem duhu. Tudi predsednik društva „Komenský“, Šamal, govoril je zahvalne besede ter končno navdušeno nazdravil Nj. Veličanstvu. Ta

šola nosi na pročelji samo ime „Komenský“. — V ponedeljek pa se je otvorila v Opavi prva česka gimnazija v Šleziji, katera se je tudi ob jednem blagoslovila. Ta slavnost imela je povsem naroden in lojalni značaj. Čelakovsky zahvalil se je v imenu odbora vsem osnovateljem ter zavod slovesno izročil navzočnemu učiteljskemu osebju in učencem, kojih je v prvem razredu 91. Pri banketu bili so navzočni gostje iz Prage, Moravske in Šlezije, ktere je pozdravljalo 80 telegramov od vseh strani česke zemlje. — Na Moravskem in posebno v Brnu imajo vodje českega naroda pri značajni animoznosti Brnskega župana Winterhollerja in fakcijskih somišljenikov bojevati hud boj za vsaki mali korak na šolskem polju. Vzlic naredbi deželnega šolskega sveta in telegrafičnemu ukazu naučnega ministerstva brani se ta mogotec še vedno otvoriti česko ljudsko šolo v III. okraji Brnskem. V nedeljo podali so se vsled tega narodni poslanci z dr. Šromom na čelu k deželnemu namestniku grafu Schönbornu, kjer so se pritožili o nečuvnem postopanju Brnskega župana. Včeraj je na to deželni šolski svet sklenil, da ima Brnski okrajni šolski svet v 24 urah poročati o rezultatu novega upisovanja českih otrok, ki naj bode v 21. in 22. dan t. m. v 3. in 4. okraji Brnskem, da ima učitelje takoj provizorično imenovati ter da se mora česka šola v 3. okraji do 25. t. m. otvoriti, sicer jo bode ustanovila politična oblast na občinske stroške.

V nedeljo služil je v **Djakovem** biskup Strossmayer v novej katedrali ob navzočnosti uradov in mnogobrojnega občinstva zahvalnico Dunajske otebe. V vzvišeni besedi je dokazoval, da je bila pred 200 leti nad Turki izvojevana zmaga zmaga križa in njegovih braniteljev, papeža Inocenca, kralja Sobieskega in princa Karla Lotrinškega, ter da je posledica te zmage bila osvoboditev Slavonije in Ogerske in v tem stoletji Srbije in Bosne, kateri nasledki bodo zmagovito končali se z nataknenjem križa nad Ajo Sofijo in rešenjem svete dežele. Pri slavnostnem obedu v škofovske palači toastiral je biskup Strossmayer na cesarja in papeža.

Vnanje države.

Ruski car in carica vrnila se bode ta skoro gotovo že 27. t. m. iz Kodanja v Peterburg, ker se bode v rečni dan uložil temeljni kamen cerkvi s stebrišči, katera se bode v spomin nesrečne smrti cara Aleksandra II. sezidala ob Katarininem kanalu, pri kojim činu hoče biti car sam navzočen. — Pretečeno leto komaj urejeno vprašanje o rusko-turški vojni odškoditvi bode kmalu zopet predmet diplomatskim obravnavam med Rusijo in Turčijo. Po bilanci prvega leta prejela je Rusija namreč jedva četrti del objavljenih anuitet. Predno pa stori ruski kabinet dotične korake, hoče se prej natanko prepričati o tej zadevi; zatorej bode prej poklical ruskega poverjenika pri Otomanskej banki, Koukto, da ustno poroča o tej stvari.

Bolgarska dolži Ruskej iz pravnega naslova okupacije z l. 1878–79. znesek 30 milijonov rubljev, in o načinu vrnitve tega doiga se bode imelo posvetovati redno sobranje, ki zdaj zboruje v Sredci; zraven pa samo še o železniški konvenciji na podlagi „conference à quatre“. Da

— Dajte mi za mačico — ročico, rekel je huzar, priklonivši se z vsem svojim mogočnim, v novo uniformo tesno zapetim telesom.

— Obe, odgovorila je Zinajida in pomolila mu obe roki. Ko jih je on poljuboval, gledala je ona name čez rame.

Jaz sem stal mirno na jednom mestu in nese vedel — ali bi se smejal, ali kaj govoril, ali pa kar molčal. Hipoma prikazala se je skozi odprte duri iz predsobe podoba našega strežeta Teodorja. Ta mi je pomignil. Mehanično šel sem za njim.

— Kaj hočeš? vprašal sem ga.

— Mamica poslali so po vas, rekel je šepetajoč. Jezé se, da se tako dolgo ne vrnete z odgovorom.

— Ali sem mari že dolgo tukaj?

— Več kakor jedno uro.

— Več kakor jedno uro! ponovil sem čudež in, vrnivši se v salon, začel sem se poslavljati in drsati z nogama.

— Kam pa vi? vprašala me je knežna, pogledavši izza huzarja.

— Domov moram. Prosim vas, pristavil sem obračajoč se k starki, pridite k nam ob dveh popoldne.

— In vi povejte materi, da pridem, dragi moj.

Kneginja je hitro izvlekla tobačnico in s takim šumom začela nuhati, da sem se skoraj prestrašil. — Povejte, da pridem, ponovila je mižikajoč s solznimi očmi in ječeč.

Poklonil sem se jedenkrat, obrnil se in šel iz sobe s tem zopernim čutstvom, katero čuti mladi človek, kadar ve, da gledajo za njim.

— Glejte, gospod Voldemar, da nas še obiščete, zaklicala je Zinajida in zopet zasmejala se.

— Zakaj se neki vedno smeja? mislil sem vračujoč se domov s Teodorom, kateri je, ničesar govoreč, nejevoljno stopal za menoj. Mati me je okregala in čudila se je, kaj sem tako dolgo delal pri kneginji? Jaz jej nese ničesar odgovoril in odšel sem v svojo sobo. Na mah polastila se me je silna žalost . . . Premagoval sem se, da bi ne jokal . . . Ljubosumen sem bil na huzarja.

V.

Kneginja je, kakor je obljubila, obiskala mojo mater, pa se jej ni priljubila. Jaz sem bil pri njenem snidenji, pa pri kosilu pravila je mati očetu, da se jej kneginja Zasjejkina zdi „une femme tres vulgaire“, da je že bila sita njenih prošenj, da bi zanjo govorila pri knezu Sergeji, da ima ona vedno kake tožbe in opravke — de vilaines affaires d'argent — in da mora ona biti velika intrigantinja. Mati je pa pristavila, da jo je povabila jutri s hčerjo

na kosilo (zaslišavši besedico: „s hčerjo“, skril sem nos v krožnik), — kajti ona je vendar naša sosedka in poleg tega še kneginja. Na to rekel je oče, da se on zdaj spominja, kdo je ta gospa; da je v mladih letih poznal pokojnega kneza Zasjejkina, odlično odgojenega, pa pustega in dolgočasnega človeka; v društvu so ga imenovali „le Parisien“, ker je dolgo živel v Parizu; bil je jako bogat, pa je zaigral vse svoje premoženje in — ne ve se zakaj, najbrž zaradi denarja, ker sicer bil bi mogel bolje izbrati, pristavil je oče in se hladno nasmejaj — vzel je hčer nekega uradnika, potem se je pa lotil raznih špekulacij in je prav ob vse prišel.

— Da bi le denarja na posodo ne prosila, opomnila je mati.

— To je še vse prav mogoče, rekel je mirno oče. Ali zna francoski?

— Prav slabo.

— Hm. Sicer, pa to nič ne dé. Rekla si, kaj ne, da si povabila tudi hčer; pravil mi je nekdo, da je jako mila in izobražena deva.

— A! Tedaj se ona ni izvrgla po materi.

— In tudi po očetu ne, rekel je oče. — Ta je bil sicer izobražen, a neumen.

Mati je vzdihnila in zamislila se. Oče je umolknil. Meni se je zdel jako zopern ta pogovor.

(Daje prih.)

se je sobranju delokrog tako omejil, pripisovati je terjatvi Jonina in pomeni, da se stališče ministerstva ne sme naskakovati z adreso ali pa kakimi interpelacijami. V komisijo, ki bode imela izdelati novo ustavo, da se potem predloži v odobrenje izrednemu sobranju, poklicani so imenitnejši vođe liberalne in konservativne stranke. V tem odseku se nahajata Cankov in Načević, ki sta podpisala pred kratko dobo mej strankama ustanovljen kompromis, kakor tudi zastopnik kneza Aleksandra na ruskem dvoru, Stojlov. Delovanje te komisije se bode kmalu pričelo.

O dogodkih v Tonkinu poroča se „Standard“ iz Hongkonga da sta pri vasi Palan, kjer so Francozi priborili si utrjene postojanke „črnih praporov“, pala kitajski vodja upornikov in pa anamski častnik. Uplenjene puške imajo baje pečat kitajskega arzenala utisnjen. Francoska vojska bojevala se je neki z izredno hrabrostjo. V deželi sa mej pa je nerednost in zmešnjava povsod neizmerna. Vsi mandarini se branijo pripoznati veljavnost Huéške pogodbe. Novi anamski vladar dobil je od Francije povelje, da naj da pogodbo v Peking ratifikovati, ker se od strani Francoske po francoskem poslanstvu toliko časa ne more oficijalno obznaniti, dokler jo kamore neso potrdile.

Domace stvari.

— (Presvetli cesar) podaril je podružnici v Zarečji 50 gld. za zgradbo zvonika.

— (Verifikacijski odsek) deželnega zbora je v današnji seji na predlog gosp. dra. Papeža sklenil, da se volitev gg. Dežmana in pl. Schrey-a zavrže in da se na njuni mestu pokliče v zbor gg. grof Thurn in vitez Savinšek.

— (Srečke „Narodnega doma“) se prav uspešno prodajajo po Českem in Moravskem. Žalibog pa tega ne moremo reči tudi o Slovenskem, kajti, kakor nas zagotavlja društveni upravni odbor, doslej ni še videti onega uspeha, ki bi ga veliko in važno podjetje vsakakor bilo vredno. — Ne dajmo se vender osramotiti po naših bratih Čehih; vsaj gre vender tu za našo čast! Domoljube po deželi tedaj najnujnejše prosimo, da se z vso marljivostjo in vztrajnostjo lotijo razpečavanja sreček, posebno sedaj, ko je zato nastopil najugodnejši čas. Slovensko novinarstvo, ki ima skupno izpolnovati prevažno svojo nalogo, pa v interesu stvari same prosimo, da ne opusti nobene prilike, da ne bi spominjalo svojih čitatev na naš ponos — „Narodni dom“. Tako, kakor notranjski domoljubi, morali bi vsi Slovenci prepričani biti o tem, kolike važnosti bode „Narodni dom“ za naše potomce ne le v zobraževalnem, temveč tudi v gmotnem oziru.

— (Imenovanje.) Gosp. dr. Josip Marinko imenovan je učiteljem veroukva na državni gimnaziji v Rudolfovem.

— (Dekanu g. Hofstetterju) v Postojini izročila bode duhovščina Postojinskega dekanata povodom cesarskega odlikovanja s Franc Josipovim redom krasno izdelano adreso.

— („Neue exacte Methode für die Bahnbestimmung der Planeten und Kometen nebst einer neuen Störungstheorie.“) To je naslov 162 strani obsežnej knjigi, katero je spisal g. M. Vodušek, profesor na gimnaziji v Ljubljani. Ta knjiga je, kakor pisatelj sam pravi, plod triletnih študij in ima namen, pravilno rešiti težavni problem, kako določevati tir planetov in kometov. Priporočamo jo tedaj pozornosti matematikov in zvezdogledecev.

— (Toča) napravila je veliko škode v Gačniku, Jarenini, pri sv. Jakobu, v Zlatniku, Flekušaku, Ročici. V Hlapjah udarila je strela v vinogradsko poslopje župnikov, ki je pogorelo.

— (Razpisani službi.) Na c. kr. pomorske akademiji na Reki mesto asistenta za fiziko. Plača 600 gld., stanovnina 120 gld. na leto. Služba oddaje se na 2 leti, a more se za 2 leti podaljšati. Prošnje do 15. oktobra na drž. vojno ministerstvo (pomorski oddelek). — Služba učitelja na jednorazrednici v Radovici. Plača 450 gld. in stanovanje. Prošnje do 10. oktobra t. l. na okrajni šolski svet v Črnomlju.

Izpred porotnega sodišča.

(Dedščina gospoda beneficijata) Dne 2. novembra 1882 po noči umrl je v Kamniku 80 letni beneficijat g. Andrej Waland. Dasi je imel gospod beneficijat le 200 gld. letnih dohodkov, zapustil je vender, kolikor je prišlo c. kr. finančni prokuraturi v roke, do 27.000 gld., katerih dve tretjini bi se morali obrniti za dobrodelne namene, po določilu Kamniškega gospoda dekana. A ljudje, kateri so ranjkega gospoda beneficijata delovanje natančneje poznali trdijo, da je premoženje še mnogo više, namreč okoli 80.000 gld., a da so posli in zuanci gospoda beneficijata po starem pravilu, da za duhovnikom in samcem pobrati ni greh, odnesli kolikor so mogli. Da je ranjki gospod beneficijat Waland pri svojih skromnih dohodkih samih 200 gld. na leto spravil toliko denarja, je razumljivo, ako se zna, da je ranjki gospod beneficijat poleg svojega trudapolnega duhovnega poklica baval se tudi z lahkim, pri nas jako navadnim poslom, da je spravjal starim ženicam hranilnične bukvice, kajti pobožne ženske, ki štedijo vse življenje, da nanese kake stotake v hranilnico v Ljubljano, bojé se navadno tatov, da bi jim trdo prištedjenega imetka ne ukradli, še bolj pa vedno gladne „žlahte“, da bi jim zadnjih krajcerjev ne izpušila. Tedaj je pač denar najvarneje pri kakem gospodu duhovniku; ne tat, ne žlahta ne pride do njega; ako se kaki krajcarji potrebujejo, se gre po bukvice in vzame iz hranilnice kolikor treba. A zgodi se to jako redko, kajti pobožne samice imajo malo potreb, skrbe le bolj za nebesa ne za zanikrni grešni svet. Ranjki g. beneficijat je moral imeti mnogo hranilničnih bukvic pod svojim varstvom, kajti na raznih krajih, ne ravno umestnih za novce, hranil je hranilnične bukvice, srebrni denar, bankovce, ure; na primer v kleti, v rožnih „kahlah“, pod omarami itd. Najbolj varno hranil je svoje lastne novce, kajti na teh je ležal, mej temi ko so pri njem hranjeni novci bili tako rekoč vsakemu na razpolaganje, kdor je živel z gospodom beneficijatom pod isto streho.

Tudi gosp. c. kr. notarju dr. Schmiedingerju, ki je kot sodnijski komisar inventiral zapuščino ranjkega gospoda beneficijata, zdelo se je, da je za bogastvo, o katerem se je vedno govorilo, veliko pre malo novcev, posebno ko je slišal, da so kuharica gospoda beneficijata in njene prijateljice in prijatelji posluževali se nepostavnega gasla, pobrati kolikor mogoče, ker ni pravega dediča. Naznanil je vso stvar c. kr. sodniji v Kamniku. Vsled tega toži državno pravdnštvo danes sedem oseb deloma zaradi hudodelstva tatvine, deloma zaradi udeležbe pri tem hudodelstvu.

Zatožena je 80 let stara kuharica Marija Luteršek, 64 let stara kmetica Marija Molka, 48 let stara Urša Zupanec in 16 letni sin mežnarja Leopold Slabanja, vsi hudodelstva tatvine, katerega so se krive storili s tem, da so pokradli 3. novembra l. l. iz zapuščine prejšnjo noč umrlega beneficijata Andreja Walanda in sicer: Marija Luteršek gotovega denarja in zlatnue v skupnem znesku 739 gi. 95 kr. in dve hranilnični knjižici v vrednosti 150 gld.; Marija Molka gotovine 986 gld. 90 kr. in srebrno uro vredno 1 gld. 20 kr., Urša Zupanec srebrnega denarja 290 gld. 25 kr., Polde Slabanja pa 96 gld. 66 kr. gotovine.

Hudodelstva udeležbe tatvine pa so zatoženi: 47 letni Gregor Slabanja, posestnik in mežnar na Žaljah, 45 letna Antonija Košir iz Kamnika in 68 letni Janez Molka, hišni posestnik iz Kamnika zaradi tega, ker je Gregor Slabanja 3. novembra od Marije Luteršek vzprejel žakeljček iz beneficijatove zapuščine z gotovino 259 gld. 67 kr., akoravno je vedel, da je ta denar ukraden in ker je ta denar po naročilu kuharice izročil Antoniji Košir, da denar spravi. Antonija Košir, ker je omenjeni denar od Slabanje in od Marije Luteršek dve hranilnični knjižici v vrednosti 150 gld. prevzela, dobro vedoč, da so gotovino in hranilnične bukvice iz zapuščine beneficijata Walanda ukradene, Janez Molka pa, ker je v isti dan prevzel od svoje žene Marije Molke gotovine 986 gld. 90 kr. in uro, dobro vedoč, da je

vse beneficijatovej zapuščini ukradeno, in ker je ukradai denar in hranilnične bukvice deloma na podstrešji, deloma v hlevu skril.

Vsi zatoženi taje svojo krivdo. Kuharica Luteršek pravi, da jej gospod beneficijat skozi 30 let ni plačal „lona“ in da jej je denar, kar ga je vzela, podaril. Isto tako izpovedo vsi drugi zatoženi, da so imeli v kuharico popolno zaupanje, da neso nikakor dvojili, da bi denar in hranilnične bukvice ne bili njeni in da so mislili: Vse to mora se skriti le za tega delj, da ne bode treba plačati toliko procentov. Vzeti denar in hranilnične bukve so takoj vrnili.

Zagovarjali so zatožene odvetniki: dr. pl. Schrey, dr. Moschè, dr. Zarnik in dr. Julij Wurzbach; slednji s teatraličnim, pri Ljubljanskej porotnej sodniji neobičajnim in malo uspešnim načinom, seveda nemški, kakor tudi dr. Schrey; dr. Moschè in dr. Zarnik pa slovenski.

Porotniki (načelnik g. M. Pirč iz Kranja) so večinoma jednoglasno zanikali vsa stavljena vprašanja in vseh sedem zatožencev je bilo zatožbe oproščeni.

Državni pravdnik g. Mühleisen govoril je slovenski, resumé predsednika g. pl. Žhuber Okrog-a pa je bil nemšk, dasi postava veli izrečno, da se mora vršiti vsa porotna obravnava v zatožencu razumljivem jeziku, kuharice in mežnarji Kamniški pa, vsaj kolikor je nam znano, do sedaj nemški še ne znajo

Pravila

Ljubljanske mestne hranilnice.

(Konec.)

§. 35. Pravoveljavno podpisovanje.

Za hranilnico podpisuje pod njeno pritseno firmo pravoveljavno predsednik upravnega odbora ali njegov namestnik ob enem z jednim členom ravnateljstva.

§. 36. Omejenje udeležbe pri porabi denarjev.

Členi upravnega odbora, pravni zastopnik in plačalni uradniki hranilnice ne smejo pri posojilih nikdar stopiti k hranilnici v razmero dolžnikov.

§. 37. Hranjevanje hranilničnega premoženja.

Vsi denarji, vrednostni papirji in vse denarne listine imajo se po predpisih veljavnih za javne blagajnice shranjevati, posebno pa imajo biti gotovi denarji in vrednostne listine pod kontrolnim zaporom dveh ravnateljskih členov in se smejo blagajniku vsaki dan izročati le gotovine, ki so za tekoče izdatke dotičnega dneva neobhodno potrebne.

§. 38. Objavljenje računskih zaključkov.

Hranilnica sklepa svoje račune na konci vsacega leta in je obvezana poslovna sporočila vsaj jedenkrat na leto javno priobčevati. Letni zaključek ima se, potem ko ga je potrdil mestni odbor (§. 30., št. 5.), predložiti c. kr. deželni vladi v Ljubljani v pregled.

Iz zaključka mora biti razvidno število vlog, znesek vloženih kapitalov, način, kako so se porabili, potem koliko imajo tirjati vložniki za vloge in obresti, koliko je za hranilnico kot prirastek k rezervni zakladi preostalo, ter konečno stroški za upravo; razven tega pa tudi primerjevanje vseh teh podatkov z rezultati predidocih let.

§. 39. Vladni komisar.

Nad tem, da se hranilnično poslovanje vrši strogo v okviru pravil, čuva poseben vladen komisar, čegar delokrog je določen v §. 27. hran. reg. od 23. oktobra 1844.

§. 40. Pritožbe in pravne zahteve vložnikov.

Pritožbe in pravne zahteve posameznih vložnikov proti hranilnici se rešujejo po administrativnem, ali po pravdnem potu.

Pritožbe proti domišljenim protipravnim postopkom hranilnice imajo se naznaniti c. kr. deželni vladi za Kranjsko, katera določa in potrebno urejuje s pripustom rekurza na c. kr. ministerstvo notranjih zadev. V vseh ostalih zadevah veljajo za hranilnico aktivno in pasivno po zakonu v to določene sodnije.

§. 41. Prememba pravil.

O premembi pravil odloča mestni odbor; vender pa je za veljavnost njeno treba dovoljenja c. kr. deželne vlade za Kranjsko.

